24-06-2025

THE NERD SHEPHERD

FILMS TV EN SERIES GAMES EXCLUSIEF TRAILERS ANIME

THE NERD SHEPHERD

FILMS TV EN SERIES GAMES EXCLUSIEF TRAILERS ANIME

Recensie: 'Het Grote Offensief' - geen heldenepos, maar een historische nachtmerrie

door Carlo van Remortel dinsdag, 24 juni 2025 om 9:00

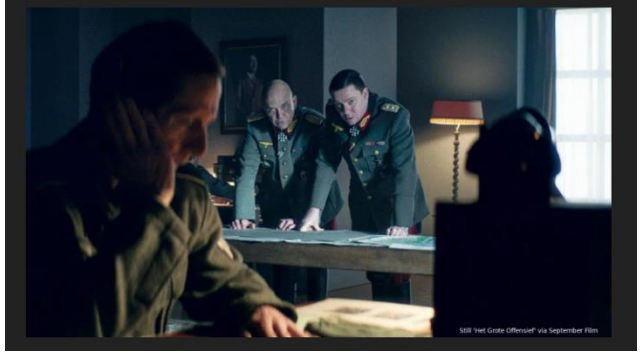
In het najaar van 1944 voltrok zich in Zeeland een militaire tragedie van ongekende proporties. Waar in het collectieve geheugen vooral de bevrijding van steden als Eindhoven, Nijmegen of Amsterdam blijft hangen, is het zuidwesten van Nederland lange tijd het ondergeschoven kindje geweest in de geschiedschrijving. De nieuwe docudrama *Het Grote Offensief*, geregisseerd door Victor D. Ponten, doorbreekt dat zwijgen en plaatst de vergeten Zeeuwse strijd nadrukkelijk op de kaart. De film draait nu in de Nederlandse bioscoopzalen.

Ponten, samen met producenten Alain de Levita en Matthijs van Heijningen jr., laat in deze hybride productie van documentaire en drama zien hoe Zeeland tussen september en november 1944 veranderde in een inferno van modder, water en bloed. De film is confronterend en soms ronduit verontrustend, maar biedt ook ruimte voor reflectie op hoe Nederland zijn eigen oorlogsverleden heeft geconstrueerd en geconsumeerd.

Strategisch kruispunt van Europa

Op 4 september 1944 nemen de geallieerden Antwerpen in. De havenstad met zijn diepe wateren en moderne infrastructuur is van onschatbare waarde voor de bevoorrading van het oprukkende front. Maar er is een probleem: de toegang tot deze haven loopt via de Westerschelde, en die bevindt zich nog in Duitse handen. Walcheren, dat als een strategische kurk op de flessenhals van de Schelde ligt, wordt daarmee van levensbelang.

Voor Hitler is de controle over de monding van de Schelde essentieel. De val van Antwerpen zou volgens zijn generaals het begin van het einde betekenen voor het Derde Rijk. Daarom wordt de regio tot de laatste man verdedigd. Terwijl het Duitse 15e leger zich terugtrekt en stellingen inneemt op de versterkte dijken en kusten, stuiten de geallieerden op een logistiek ondoordringbaar labyrint van eilanden, kreken en getijdenstromen. Zeeland verandert in een strategische nachtmerrie.

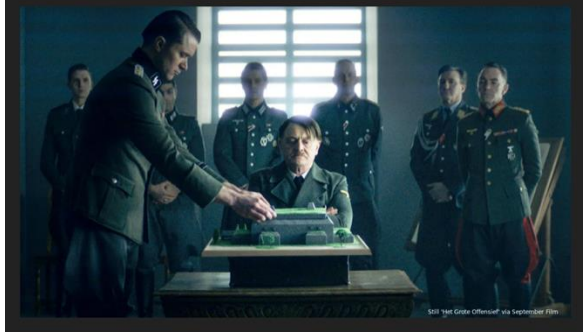

Een onderbelicht strijdtoneel

Het Grote Offensief sluit inhoudelijk en stilistisch aan bij formats als *Het Verhaal van Nederland*. Origineel beeldmateriaal wordt afgewisseld met zorgvuldig nagespeelde scènes, strategische kaartvisualisaties en verhelderende uitleg. De voice-over van Gijs Scholten van Aschat verleent de productie gewicht, terwijl het tempo van de montage ruimte laat voor contemplatie.

Waar Van Heijningen met *De Slag om de Schelde* (2020) één cruciale militaire episode uitlichtte, kiest Ponten bewust voor een breder perspectief. Zijn film bestrijkt het hele zuidwestelijk front: van de eerste geallieerde penetraties in Zeeuws-Vlaanderen tot aan de fatale beslissing om Walcheren onder water te zetten en de uiteindelijke bevrijding van Middelburg. Het is een keuze die ook politiek geladen is.

Volgens cijfers van Nederlands Instituut voor Militaire Historie kwamen 2.283 burgers om het leven, naast 7.481 militairen. Daarmee behoort de strijd om Zeeland tot de bloederigste hoofdstukken van de Tweede Wereldoorlog op Nederlands grondgebied.

Geallieerde verdeeldheid

Een van de meest opvallende verdiensten van *Het Grote Offensief* is het inzicht dat de film biedt in de spanningen binnen het geallieerde kamp zelf. De film laat zien dat niet alleen de Duitse verdediging de voortgang belemmerde, maar ook de rivaliteit tussen veldmaarschalk Bernard Montgomery en generaal Dwight Eisenhower.

Montgomery, gedreven door de wens om de eerste te zijn die Berlijn bereikt, drong aan op een snelle opmars via Nederland. Eisenhower daarentegen wilde een bredere, meer gestage benadering waarbij Amerikaanse troepen de ruggengraat vormden. Deze strategische spagaat leidde tot verwarring, miscommunicatie en uiteindelijk tot een reeks overhaaste en slecht gecoördineerde operaties. De inwoners van Zeeland kwamen daardoor letterlijk en figuurlijk tussen de frontlinies terecht.

De waterlinie van Walcheren

Een van de meest controversiële beslissingen van de geallieerde leiding was het onder water zetten van Walcheren in oktober 1944. Omdat het eiland zwaar werd verdedigd en een directe aanval vanuit zee onmogelijk leek, kozen de bevelhebbers voor een radicale strategie: bombardementen op de dijken bij Westkapelle, Vlissingen en Veere. De resulterende overstroming had rampzalige gevolgen voor de bevolking.

De film toont de ethische en humanitaire implicaties van dit militaire besluit zonder terughoudendheid. Duizenden huizen werden verwoest, landbouwgrond werd verzilt en hele dorpen verdwenen onder het zoute water. Ponten laat zien hoe bewust gekozen werd voor een tactiek die de burgers opofferde ten behoeve van militair succes. "In Zeeland is toen óók een D-Day-achtige invasie geweest," stelt Van Heijningen in een interview met de *VPRO Gids*. "Maar niemand boven de rivieren weet dat."

Thenerdsheppard.nl
24-06-2025

THE NERD SHEPHERD

FILMS TV EN SERIES GAMES EXCLUSIEF TRAILERS ANIME

De blinde vlek van het nationale geheugen

Het Grote Offensief stelt impliciet een ongemakkelijke vraag: waarom kent bijna niemand deze geschiedenis? Volgens De Levita ligt dat mede aan de cultuur van bescheidenheid onder de Zeeuwen. “Ze zijn bescheiden en praten niet graag over het onheil dat ze is overkomen,” stelt hij in gesprek met de *VPRO Gids*. Maar er speelt meer.

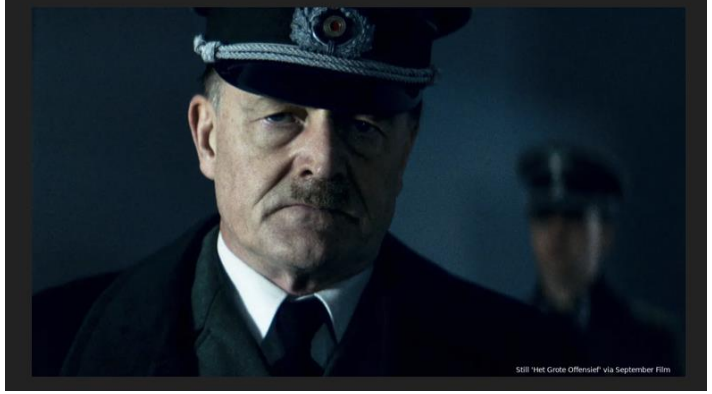
De Watersnoodramp van 1953 zou later veel van het collectieve trauma overschaduwen, en in de decennia daarna werd de beeldvorming van de oorlog in Nederland sterk beïnvloed door de Randstad. Zoals Van Heijningen het verwoordt: “Noord-Holland heeft de geschiedenis bepaald.” De grote steden, het georganiseerde verzet, de Hongerwinter – dat waren de beelden die dominant werden.

Een beladen portret van Adolf Hitler

In de film wordt ook Adolf Hitler geportretteerd, in een rol die met indrukwekkende nuance wordt neergezet door Mike Reus. De acteur, bekend van *Zwartboek* en *De Oost*, aarzelde geen moment toen hij de rol aangeboden kreeg.

In een interview met *The Nerd Shepherd* legt hij uit: “Het betreft een iconische rol. Een negatief icoon weliswaar, maar een personage spelen dat ver van je afstaat, zie ik als een uitdaging. Bovendien moeten de gruwelijke verhalen over die tijd verteld blijven worden. Misschien wel juist in deze tijd, met wereldleiders als Trump, Poetin en de stijgende populariteit van extreme politici. Nog maar niet te spreken van het Gaza-conflict.”

De film presenteert Hitler niet als karikatuur, maar als een kil en strategisch denkend individu die, zoals bij historici algemeen bekend is, strak stond van de drugs. Iets wat door Reus is meegenomen in zijn indringende vertolking: “De trillende hand was bijvoorbeeld Victors voorstel. Hitler zat in die tijd al zwaar aan de medicijnen, was eigenlijk gewoon een dopeverslaafde. Daar heb ik zijn paranoia dan weer op gebaseerd.”

Een noodzakelijke film

Het Grote Offensief is geen oorlogsfilm zoals we die kennen van Hollywood. Geen bombastisch eerbetoon, geen patriottisch spektakel. Wat regisseur Matthijs Ponten hier presenteert, is een sobere, schrijnende en zorgvuldig opgebouwde reconstructie van een nagenoeg vergeten episode uit onze vaderlandse geschiedenis.

★★★★☆

Het Grote Offensief draait nu in de Nederlandse bioscoopzalen. Bekijk hieronder de officiële trailer.

